

Сміренін В.О., здобувач вищої освіти 1-го курсу спеціальності 015 «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Миколаївський національний аграрний університет

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА ЗДОРОВ'ЯМ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

На сьогодні основою національного законодавства про працю є Кодекс законів про працю України (КЗпП), він розроблявся для індустріальної економіки країни та мав вагомі важелі у здійсненні трудових відносин, що дозволило вирішувати нагальні проблеми соціально трудової сфери на час його прийняття (1973 р).

В той же час, сьогодні, КЗпП не зручний для сучасної креативної та інноваційної економіки, малого та середнього бізнесу, він не може забезпечити належний рівень гнучкості трудових відносин [1], якого потребують роботодавці в 21 столітті, не дозволяє успішно реагувати на виклики часу.

На сьогодні, в Україні застарілі та неефективні підходи до організації системи управління безпекою та здоров'ям працівників, які не здатні реагувати на зміну виробничого травматизму [2]. Причинами цього є високий рівень бюрократичного навантаження на роботодавців при оформленні та веденні трудових відносин; адміністративні витрати роботодавців; застаріла система соціально-трудових відносин, інше.

Протягом 2019-2020 років смертельний травматизм на роботі зріс на 17%, загальний - зменшився на 10%. Однак спостерігається велика доля приховуваних не смертельних нещасних випадків. Зростання травматизму у 2020-2021 роках (+60% - загальний та 55% - смертельний) пов'язане з ризиками викликаними епідемією коронавірусу [3]. Впровадження карантину та пов'язані з ним подальші події та обмеження змусило практично всіх роботодавців переглянути свої плани, організацію режиму та способів роботи, ставлення до профілактики виробничого травматизму. Життя і здоров'я найманих працівників на пряму залежить від ставлення роботодавців до своїх кадрів.

На сьогодні до КЗпП внесено понад 140 змін, але незважаючи на численні зміни він не зовсім відповідає вимогам часу, як наслідок, суттєва частина трудових відносин знаходяться в тіні, що не дозволяє поширити гарантії безпеки та здоров'я працівників передбачені трудовим законодавством.

Тому, модернізація національної системи управління безпекою працівників на роботі повинна існувати на принципах проактивності та запобігання виробничим ризикам, заохочення роботодавців до створення безпечних і здорових умов праці з метою зменшення рівня травматизму через

посилення захисту життя та здоров'я працівників та відповідальності роботодавців за їх безпеку.

Щоб стримати поширення COVID-19 і зберегти життя та здоров'я людей 11 березня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про пандемію через спалах коронавірусної інфекції. Того ж дня Постановою КМУ від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» в Україні було запроваджено карантинні заходи, які в подальшому уряд подовжує і посилює. Зазначені рішення, безумовно, правильні та потрібні [4]. Тому, Постановою КМУ від 25.03.2020 № 256 рекомендовано підприємствам незалежно від форми власності на час встановлення карантину не звільняти працівників, які виконують визначену трудовим договором роботу, та працівників, які перебувають у відпустці без збереження заробітної плати на період карантину [5], що сприяє збереженню трудових прав працівників, захищає життя та здоров'я працівників у цей непростий час.

Концепцією реформування системи управління охороною праці в Україні передбачено розроблення Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (Законопроект). Цим нормативним актом, шляхом впровадження на законодавчому рівні ризикоорієнтованого підходу у сфері організації безпеки та здоров'я працівників, формується нова національна системи запобігання професійним ризикам та вдосконалюється сфера безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи.

Система управління безпекою та гігієною праці має заохотити роботодавців до створення безпечних і здорових умов праці задля забезпечення ефективної реалізації права працівників на безпечну працю [6], ґрунтувати свою діяльність на принципах запобігання виробничим ризикам. Це сприятиме, зокрема:

- підвищенню рівня захисту життя та здоров'я працівників;
- підвищенню відповідальності роботодавців за створення належних умов праці та безпечного виробничого середовища [7];
- запровадженню механізмів покращення умов безпеки та гігієни праці для працівників та відповідних економічних стимулів [8]тощо.

Отже, реформування законодавства України, щодо безпеки праці та здоров'я працівників дозволить реалізувати гарантоване Конституцією України право на безпечні та комфортні умови праці та забезпечить збереження життя і здоров'я працівників у процесі трудової діяльності.

Інформаційні джерела

1. Курепін В. М. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах організаційного розвитку підприємства // Економіко-правові дискусії : матеріали II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та науковців, м. Кропивницький, 14 квітня 2021 р. Кропивницький : ЛА НАУ, 2021. С. 29-32. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9330>.

2. Курепін В. М. Механізм управління безпекою вітчизняних підприємств на засадах маркетингу // Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої до 90-ча заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка, 17-18 жовтня 2020 року. Харків : Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, 2020. С. 154-158. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8183>.
3. Радіонов М. О. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства / М. О. Радіонов, Д. Д. Марченко, В. М. Курепін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2019. - Вип. 1 (101). - С. 111-117. - URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6105>.
4. Курепін В. М. Зупинимо пандемію: безпека і здоров'я на роботі можуть врятувати життя [Електронний ресурс] / В. М. Курепін : план конспект проведення занять з студентами МНАУ до Всесвітнього дня охорони праці / уклад. В.М. Курепін. - Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2020. – 8 с. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7019>.
4. Курепін В. М. Локальні екологічні проєкти у розвитку місцевого господарювання / В. М. Курепін, А. В. Демченко // Глобальні ризики у формуванні міжнародної екологічної безпеки. Збережемо джерело життя – воду! [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті до Всесвітнього Дня водних ресурсів, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 22-26. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7056>.
5. Курепін В. М. Формування інформаційно-облікового забезпечення фінансування заходів з охорони праці на підприємстві // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-20 листопада 2020 р., м. Миколаїв 19-20 листопада 2020 року. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 57-62. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8182>.
6. Іваненко В. С. Комплексна безпека підприємств агропромислового комплексу, як складова система управління // Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів, м. Львів, 19 лютого 2021р. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. С. 295 – 297. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8880>.
7. Курепін В. М. Розвиток аграрного сектору економіки України через забезпечення безпеки на виробництві / В. М. Курепін // Соціально-економічна політика та адміністрування у сфері регіонального розвитку

України : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 3-5 квітня 2019 р. - Миколаїв : МНАУ, 2019. - С. 109-112. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5791>.

Троценко М.М., аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту

Національна академія державного управління при Президентові України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ З ПРЕДМТAVНИЦЬКИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Сутність реформи децентралізації в Україні передбачає наближення влади до народу з метою підвищення рівня життя мешканців територіальних громад. У процесі підвищення якості життя ключове місце посідає забезпечення якості освіти, оскільки «освіта є основою розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України» [1], «є складовою кризових явищ і викликів, а також стає трансформаційним агентом, носієм змін і викликів, продукує нову реальність» [2, С. 80].

Державне управління освітою є особливим видом діяльності, що спрямоване на динамічний розвиток освіти та забезпечення її якості [3, С. 55], в той час як державне управління якістю освіти визначають як «вид суспільної діяльності, спрямованої на підтримку та поліпшення якості та результативності функціонування галузі в цілому та загальноосвітнього і культурного рівня школярів» [4, С. 8-9].

Відповідно до реформи освіти, місцеві органи влади не мають право контролювати освітній процес, а відповідають виключно за створення належного освітнього середовища. Водночас, міністерство освіти і науки України затверджує стандарти освіти, а заклади середньої освіти (ЗСО) розробляють освітні програми для реалізації цих стандартів. Якщо ЗСО видає державний документ про освіту, освітня програма має пройти акредитацію в Державній службі якості освіти України (ДСЯОУ).

Таким чином, на законодавчому рівні передбачене чітке розмежування компетенцій різних рівнів управління освітою: загальнодержавного, регіонального, муніципального, що пов'язане, у першу чергу, з тим фактом, що органи влади різних рівнів «мають неоднакові можливості оцінювання чинників, що впливають на зміст управлінських рішень» у сфері забезпечення якості освіти [5, С. 237-238].

Державний контроль якості освіти передбачає оцінку відповідності змісту і якості підготовки, державним освітнім стандартам шляхом організації та проведення перевірок якості освіти та прийняття за їх результатами заходів примусу. Сутність державного нагляду та контролю у сфері освіти полягає також у «здійсненні коригувального впливу на